

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mäntyharjun asianhallintajärjestelmässä

§ 92

Arviointikertomus 2024 / Sivistyslautakunta

MjuDno-2025-86

Valmistelija / lisätiedot:

Jari Hautamäki, kansalaisopiston rehtori-kirjastotoimenjohtaja, jari.
hautamaki@mantyharju.fi

Liitteet

1 Arviointikertomus 2024

Tarkastuslautakunnan tehtävä on kuntalain 121 §:n mukaan arvioida, ovatko valtuuston talousarviossa asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida, onko kunnan toiminta ollut tuloksellista ja tarkoituksenmukaista.

Valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista sekä kunnan koko toimintaa on arvioitu suunnitelmien, saatujen selvitysten, tilinpäätöksen, henkilöstökertomuksen sekä muun aineiston perusteella. Tarkastuslautakunta on arvioinnissaan painottanut kuntalaisten hyvinvoinnin ja kunnan elinvoiman kehittämistä, toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta.

Sivistyspalveluista todetaan, että

1. Sivistyspalveluiden yhtenä toiminnallisena tavoitteena on monipuolisen kulttuurielämän säilyminen vireänä ja entisestään monipuolisempana. Kulttuurituottajan tehtävä on ollut täyttämättä jo jonkin aikaa. Mäntyharjulaisten kulttuurialan toimijoiden viesti on selkeä: kunnan tulee palkata kulttuuriasioita koordinoiva työntekijä tukemaan tapahtumia järjestäviä tahoja. Kunnan tehtävänä on huolehtia myös paikkakunnan rikkaan kulttuuriperinnön säilymisestä. Riskinä on, että nykyisellä tiimipohjaisella työskentelymallilla tähän velvoitetta ei pystytä täyttämään.
2. Sivistyspalveluissa merkittäväksi riskiksi on noussut kelpoisuuden omaavien työntekijöiden saatavuus. Toistaiseksi tätä riskiä on onnistuttu torjumaan, vaikka erityisesti sijaisten palkkaamisessa on ollut haasteita. Perusopetuksen ja tätä myös lukion oppilasennusteet osoittavat oppilasmäärän pienemistä tulevaisuudessa. Tärkeää onkin, että opettajia kannustetaan hankkimaan kaksoispätevyys opetusvelvollisuuden täyttämiseksi.
3. Perusopetuksessa on tarvetta valmistavan opetuksen tehostamiseen. Mäntyharjulaisessa oppilasjoukossa on kunnan kokoon nähden paljon ulkomaalaistaustaisia lapsia ja nuoria. Kunnan tehtävänä on varmistaa heille riittävän tasokas opetus ja huolehtia, että opetushenkilöstöllä on riittävät resurssit toteutukseen. Opetushenkilöstön johtamiseen on myös panostettava.
4. Oppilaiden hyvinvointia tukemaan on saatu palkattua koulunuorisotyöntekijä ja koulukoutsi, jotka tekevät tiivistä yhteistyötä nuorisopalveluiden kanssa. Työntekijät on palkattu hankerahoituksella ja riskinä on toiminnan katkeaminen hankerahoituksen päättyessä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mäntyharjun asianhallintajärjestelmässä

5. Paikkakunnan oppilaiden hyvinvointiin tulee panostaa. Yhä paheneva liikkumattomuus näkyy oppimistuloksissa ja yleisessä hyvinvoinnissa. Päihteiden käyttöäkin esiintyy jossain määrin. Sivistyspalveluiden ja Eloisan välistä yhteistyötä tulee tehostaa edelleen huolehtimalla oppilaskohtaisten opiskeluhoitoryhmien riittävästä kokoontumisesta, varhaisesta puuttumisesta ongelmakohtiin ja tiedottamisesta eri ilmiöistä. Riskinä on Eloisan palveluiden keskittyminen ja henkilökohtaisten kontaktien muuttuminen enenevässä määrin etäyhteyksin toteutettavaksi.

6. Lukio on onnistunut säilyttämään paikkansa vakaana Mäntyharjun ainoana toisen asteen oppilaitoksena. Oppilasmäärä on pysynyt hyvällä tasolla taaten lukion toimimisen kaksisarjaisena. Mäntyharjun lukio onkin pärjännyt hyvin lukiodien välisissä vertailuissa.

7. Kansalaisopisto on tasapainottanut talouttaan toimintaympäristön muuttuessa. Pitkien harrastuspohjaisten kurssien rinnalle on kehitetty lyhytkurssitoimintaa ja yksilöopetusta, jotka ovat lisänneet koulutuksen vetovoimaa ja tuloja. Talouden tasapainottaminen näyttäytyy asiakkaille koulutustarjonnan kaventumisena ja opiskelijamaksujen korotuksina. Riskinä on pitkään toimineiden paikkakunnan vetovoimaa lisänneiden esittävien taiteiden ryhmien toiminnan hiipuminen.

8. Varhaiskasvatuksessa on valmistunut tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Suunnitelma on toteutettu yhdessä varhaiskasvatuksen henkilöstön kanssa ja tekemiseen on osallistettu niin lapsia kuin huoltajiakin. Suunnitelma sisältää tasa-arvoon, yhdenvertaisuuteen ja katsomuskasvatukseen liittyviä käsitteitä ja esittelee käytännön menetelmiä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden selvittämiseksi. Suunnitelma on laadittu kattavasti ja hyvin. Oleellista on seurata miten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus toteutuvat varhaiskasvatuksessa.

9. Valtuustokauden aikana on ollut esillä kiistat koulukuljetussopimuksista sekä näkemyserot sivistysjohtajan ja sivistyslautakunnan välillä. Toiminnassa tulee noudattaa lakeja, säädöksiä ja kunnan hallintosäätöä. Operatiivisen johdon ja luottamushenkilöorganisaation tulee kyetä yhteistyöhön rooliensa mukaisesti.

Ehdotus

Esittelijä: Jari Hautamäki, kansalaisopiston rehtori-kirjastotoimenjohtaja

Sivistyslautakunta merkitsee arviointikertomuksen 2024 tiedokseen.

Lisäksi sivistyslautakunta toteaa, että

1. Kulttuuripalvelujen tuottaminen ja koordinointi on siirtynyt vuoden 2025 alusta Kansalaisopiston vastuulle. Toiminta on systematisoitunut ja kulttuuripalveluja tuotetaan tavoitteellisesti Kuntaliiton jäsentelyn mukaisesti.

2. Kelpoisuuden omaavien opettajien ja sijaisten saaminen on edelleen haasteellista. Lasten lukumäärä varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa on noussut vuosien 2024–2025 aikana väestöennusteesta poiketen.

3. Ulkomaalaistaustaisten oppilaiden määrä jatkaa kasvuaan. S2-opettajaresurssien hankinnassa on kova kilpailu koulutuksen järjestäjien kesken. Erillisen valmistavan luokan tarve on lisääntynyt merkittävästi.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mäntyharjun asianhallintajärjestelmässä

4. Koulunuorisotyöntekijä ja koulukoutsit ovat perusopetuksen uusia resursseja. Resurssien säilyttäminen on haasteellista kunnan taloustilanteen vuoksi. Jatko pyritään turvaamaan hakemalla lisää hankerahoitusta.
5. Oppilaiden hyvinvointiin panostetaan etsimällä uusia resursseja, jotka vahvistavat koulunuorisotyötä ja liikunnallisen elämäntavan omaksumista. Lapset ja nuoret tullaan huomioimaan yhä vahvemmin kunnan hyvinvointisuunnitelmassa 2026–2029.
6. Lukion toiminta jatkuu kaksisarjaisena. Yrittäjyysopintojen aloittaminen lukiossa vahvistaa sen asemaa.
7. Kansalaisopiston toiminta on laajentunut Pertunmaan alueelle. Talouden sopeuttaminen jatkuu. Opisto on sitoutunut pitkäaikaiseen yhteistyöhön seniori- ja kesäteattereiden kanssa. Lisäksi lasten ja nuorten teatterit toimivat osana taiteen perusopetusta.
8. Varhaiskasvatus on erittäin toimivaa. Sen keskeisiä haasteita ovat nopeasti lisääntyvät lapsimäärät sekä monikulttuuriset ryhmät, joissa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon ylläpitäminen realisoituu päivittäin. Pertunmaan varhaiskasvatuksen tilaratkaisuja kiirehditään.
9. Kunta on palkannut koulukuljetuskoordinaattorin, jolla on hallintosäännössä vahvistetut vastuut. Uuden koulukuljetuskilpailutuksen valmistelu vuosille 2026-2031 (3+1+1) on aloitettu.

Päätös

Hyväksyttiin.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mäntyharjun asianhallintajärjestelmässä

§ 64

Arviointikertomus 2024 / Tekninen lautakunta

MjuDno-2025-86

Valmistelija / lisätiedot:

Ville Partio, tekninen johtaja, ville.partio@mantyharju.fi

Liitteet

1 Arviointikertomus 2024

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunta on laatinut 20.5.2025 päivätyn arviointikertomuksen kunnan toiminnasta vuonna 2024.

"10. Tekniset palvelut

Perustason ylläpidossa, sen organisoinnissa ja seurannassa on pitkään ollut merkittäviä puutteita, mistä on seurannut epäselvyyksiä. Tärkeitäkin huolto- ja ylläpitotehtäviä on voinut jäädä kokonaan tekemättä. Tilanteen parantamiseksi on tehty työtä kaiken muun perustyon ohessa, mikä on ollut haastavaa. Nyt tehdystä työstä kertoo esimerkiksi käyttöön otettu huoltokirjaohjelmisto, joka teknisen toimen lisäksi palvelee myös tilojen käyttäjiä. He voivat ilmoittaa havainnoistaan suoraan järjestelmään.

Ylimääräisistä ylläpidettävistä rakennuksista ja tiloista on pyritty aktiivisesti pääsemään eroon ja tätä kehitystä tulee tehokkaasti jatkaa. Käyttöön jäävien tilojen ennakoivaan ylläpitoon tulee varata riittävät resurssit.

Liikuntatoimen huolto- ja ylläpitosuunnitelman valmistuminen on näkynyt palveluiden käyttäjille asti paremmin tavoittavana tiedotuksena. Sosiaalista mediaa on hyödynnetty tiedotuksessa hyvin. Tieto tavoittaa näin paremmin myös henkilöitä, jotka eivät sitä aktiivisesti etsi. Jokainen liikkeelle saatu henkilö on kaikille veronmaksajille erittäin hyvä asia.

Keskeisen infran valvontaan ja riskien hallintaan on kiinnitetty huomiota ja on kiinnitettävä edelleen. Viemäriverkko tulee pystyä palauttamaan toimintaan myös laajamittaisen sähköverkon toimintahäiriön aikana ja vesilaitoksen toiminta tulee varmistaa. Infra on haavoittuva, siihen liittyvä varahenkilöjärjestelmä ei ole riittävä. Säästöpaineeet ovat suuret, mutta olisiko esimerkiksi mahdollista kouluttaa ja perehdyttää varahenkilöitä olemassa olevista työntekijöistä - yli nykyisten työnkuvien rajojen?

Poikkeustilanteisiin varautumisessa tehdään yhteistyötä Etelä-Savon kuntien ja Etelä-Savon pelastuslaitoksen kanssa, mutta myös paikallinen aktiivisuus on tärkeää. Voimmeko esimerkiksi ehkäistä viemäriverkoston mahdollisia ylivuotoja vesistöön varmistamalla varavoiman polttoaineen riittävyyden?

Sesonkiluonteisuus, sekä lomien ja muiden poissaolojen järjestelyt ovat teknisen toimen haaste. Sijaistustapaukset kuormittavat henkilöstöä, eikä osaavaa sijaista ole aina käytettävissä.

Investointi- ja korjaussuunnittelun sekä budjetoinnin tilanne on kestävä. Korjausvelka kasvaa ja riittämättömän budjetoinnin paikkaaminen lisämäärärahoilla on muodostunut tavaksi. Tilanne ei ole hyvän hallintotavan mukainen, eikä siitä tule syyttää työntekijöitä, vaan pääosin kyse on kunnallispoliittisista linjauksista.

Liiallinen säästölinja ei tule pitkällä tähtäimellä yhtään halvemmaksi, vaan

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mäntyharjun asianhallintajärjestelmässä

todennäköisemmin kalliimmaksi kuin oikea-aikainen ylläpito ja investoinnit. Kertyvä korjausvelka tuo enenevässä määrin ikäviä yllätyksiä ja tekee erityisesti infrasta haavoittuvan - lisäksi myös ympäristövahinkojen riskiä. Lisämäärärahojen suuren määrän sijaan tulee pyrkiä pitkän aikavälin realistiseen suunnitelmallisuuteen. Kuntaamme on palkattu alojensa asiantuntijoita, joilla on sellaiseen tarvittava tietotaito. Tarvitaan poliittista tahtoa hyödyntää se paremmin. Positiivisia huomioita poimittuna:

- *Metsätalous tuotti selvästi suunniteltua enemmän*
- *Rohkea poikkeuskokeilu torisäännöstä, kesällä ilmaiset sähköttömät paikat*
- *Kaavoitusta on korjattu todellista tilannetta vastaavaksi ja paremmin palvelevaksi*
- *Rakennusluvista on päästy paremmin yhden luvan malliin ja yhä harvemmin tarvitaan poikkeuslupia*
- *Vapaa-ajan asuntojen muutoksia ympärivuotisesti asuttavaksi on pyritty helpottamaan ja ohjeistus on ladattavissa yhtenä dokumenttina rakennusvalvonnan sivuilta*
- *Kunnantalon tilaratkaisussa päästiin vihdoin päätöksiin asti."*

Ehdotus

Esittelijä: Ville Partio, tekninen johtaja

Tekninen lautakunta

1. merkitsee arviointikertomuksen 2024 tiedokseen ja
2. huomioi arviointikertomuksessa esitetyt asiat vuoden 2025 toiminnassa ja vuoden 2026 talousarvion valmistelussa.

Päätös

Tekninen lautakunta

1. merkitsi arviointikertomuksen 2024 tiedokseen ja
2. päätti, että arviointikertomuksessa esitetyt asiat huomioidaan vuoden 2025 toiminnassa ja vuoden 2026 talousarvion valmistelussa.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mäntyharjun asianhallintajärjestelmässä

§ 36

Arviointikertomus 2024 / Rakennuslautakunta

MjuDno-2025-86

Valmistelija / lisätiedot:

Pasi Hinkkuri, rakennustarkastaja, pasi.hinkkuri@mantyharju.fi

Liitteet

1 Arviointikertomus 2024

Kuntalain mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten.

Tarkastuslautakunta on laatinut 20.5.2025 päivätyn arviointikertomuksen kunnan toiminnasta vuonna 2024.

Rakennusvalvonta on saanut kriittistä palautetta yritysten lupa-asioiden sujuvuudesta, arviointikertomuksen kohdassa 5.1. ja kohdassa 8 ohjeistetaan kehittämään yleisesti kansalaisten osallistumista ja vaikuttamista.

Rakennusjärjestyksen uudistuksesta (käyttötarkoituksen muutoksia yhdellä luvalla) ja kansalaisten ohjeistamisesta on rakennusvalvonta saanut positiivista palautetta.

Rakennusvalvonnan toimintaprosessia on kehitetty vuoden 2025 aikana niin, että palvelusihteeri käy uudet ja täydennetyt hakemukset päivittäin läpi, jolloin hakijalle saadaan lyhyellä viiveellä tieto, jos hakemus vaatii täydennystä. Rakennusvalvonta ei voi vastata siitä, jos suunnitelmat eivät täytä rakennusmääräyksiä, kun ne toimitetaan hakemuksen liitteiksi.

Rakennusvalvonta on vähintään kerran vuodessa pitänyt info-/ keskustelutilaisuuden, johon voi osallistua paikan päällä tai verkkoyhteydellä etänä. Tilaisuuksien aiheet ovat olleet ajankohtaisia asioita, kuten rakennusjärjestyksen luonnoksen esittely ennen nähtäville laittoa (2024) ja rakentamislain tulkinta sekä uusi rakennusjärjestys (2025).

"Positiivisia huomioita poimittuna:

- Rakennusluvista on päästy paremmin yhden luvan malliin ja yhä harvemmin tarvitaan poikkeuslupia*
- Vapaa-ajan asuntojen muutoksia ympärivuotisesti asuttavaksi on pyritty helpottamaan ja ohjeistus on ladattavissa yhtenä dokumenttina rakennusvalvonnan sivuilta"*

Ehdotus

Esittelijä: Pasi Hinkkuri, rakennustarkastaja

Rakennuslautakunta

1. merkitsee arviointikertomuksen tietoon saaduksi ja
2. antaa kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle tiedoksi rakennusvalvonnan toimintaprosessien (hakemusten tehokkaampi seuraaminen) ja kansalaisten osallistumisen kehittämisen (vuotuiset info-/ keskustelutilaisuudet).

Päätös

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Mäntyharjun asianhallintajärjestelmässä

Hyväksyttiin.